

Міністерство освіти і науки України
Луганський національний педагогічний університет
імені Тараса Шевченка
Ровеньківський факультет

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
ШКІЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ
НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ
ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ**

*Матеріали Прегіональної науково-практичної
конференції*

Луганськ
«Альма-матер»

Наукове видання

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
ШКІЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ
ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ**

Матеріали II регіональної науково-практичної конференції

21 грудня 2006р.

м. Ровеньки

Редакційна колегія:

Глоба О. П. - к. п. н.

Бажановська О. В. - к. п. н.

Єрмаков Д. Г. - к. м. н.

Кондратенко Г. П. - к. п. н.

Відповідальні за випуск:

Лазарева І. А.,

Логінов А. В.

Здано до складання 05.01.2007 р. Підписано до друку 25.01.2007 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
ризографічний. Умов. друк. арк. 14,5. Наклад 100 прим. Зам. № 387.

Видавництво ЛНПУ імені Тараса Шевченка

«Альма-матер»

вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20

ВИКОРИСТАННЯ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Юніна О.Є.

Ровеньки

Атмосфера актуалізації і переосмислення сучасного життя потребує нового педагогічного бачення і зміни парадигми освіти у напрямі виховання творчої особистості. Сьогодні, як ніколи, нашій країні потрібні люди, які здатні приймати нестандартні рішення, вміти творчо мислити. У зв'язку з цим, при вивченні навчальних дисциплін акценти переносяться на сам процес пізнання, ефективність якого цілком залежить від пізнавальної активності самого учня.

Широкі можливості для активізації навчального процесу дає використання гри. Проте в сучасній школі, на жаль, навчання дуже часто зводиться до запам'ятовування навчального матеріалу та одноманітного відтворення знань і прийомів дії. А це знижує потяг до навчання, позбавляє дитину радості власного відкриття.

Розробка і впровадження активних методів навчання представлена в різних галузях наукового знання і досліджена багатьма педагогами й психологами. Заслужують на увагу дослідження про роль активних методів навчання у самовдосконаленні особистості, серед яких - праці Л.Виготського, Д.Ельконіна, О.Леонтєва; найсучасніші праці щодо технології активних та інтерактивних методів навчання О.Азарової, Ю.Друзь, І.Зарубінської, Л.Іванової, М.Скрипника.

Проблемі використання активних методів навчання у вивченні англійської мови присвячено цілу низку наукових праць, зокрема дослідження І.Горець, О.Кохан, Н.Логутіної, А.Петрової, І.Щупак та ін.

Останнім часом стає очевидною ідея необхідності навчання іноземної мови як комунікації в колективній діяльності з враховуванням особисто-міжособистісних зв'язків: викладач-учень, викладач-група дітей; учень - учень, учень-група дітей. У зв'язку з цим, актуальною стає проблема використання активних методів навчання, зокрема, ігор, під час вивчення англійської мови в молодших школярів.

Тому метою статті є з'ясування психолого-педагогічних особливостей молодших школярів та висвітлення досвіду використання ігор під час вивчення англійської мови.

Одне з головних психолого-педагогічних завдань школи полягає створенні ситуації соціального розвитку дитини (за Л.С.Виготським)^ Важливу психологічну передумову соціалізації молодших Школярів становлять їхні особистісні характеристики: безпосередність, реактивність, вразливість до науки, естетичне ставлення до довкілля, допитливість, у школярів *молодшого віку* переважають ігрові інтереси, довільна поведінка, наочно-образне мислення, практичне ставлення до розв'язування завдань.

Початок раннього вивчення іноземної мови містить у собі вагомі психологічні передумови для оволодіння молодшими школярами основами елементарної комунікативної компетенції. Перевагою молодших школярів є потенційно великі можливості довготривалої пам'яті. Досвід нашої роботи показує: за умови стимулювання властивої для цього віку ігрової або пізнавальної мотивації діти досить легко запам'ятовують не тільки окремі слова або словосполучення, але й мовні фрази, кліше, мікродіалоги, рисівки, вірші, пісні.

Ігрова мотивація - це система спонукальних причин, які стимулюють потреби молодшого школяра у грі. Мотивація, як система спонукальних чинників, є вихідним психологічним фактором успішного оволодіння іноземною мовою. Мотивація сприяє активізації мислення, викликає інтерес дитини до того чи іншого виду занять. Психологи стверджують, що чим більше людина зацікавлена у діяльність, тим краще вона її виконує (Л.Виготський, О.Леонтьєв, В.Мерлін).

Завдання вчителя - створювати умови для формування позитивної мотивації навчання і максимального розкриття творчого потенціалу особистості в процесі оволодіння учнями іноземною мовою як засобом спілкування на елементарному міжкультурному рівні.

Дитяча гра - поняття широке. Це і гра за раніше встановленими правилами, і рольова гра. Гра - це невеличка ситуація, побудова якої нагадує драматичний твір зі своїм власним сюжетом, конфліктом і дійовими особами. Водночас ситуація гри - це ситуація реального життя. Реальність її визначається основною умовою гри - змаганням. Бажання перемоги мобілізує думку й енергію граючих, створює атмосферу емоційної напруженості. Для гри характерна спонтанність мовлення [2, 37].

Щоб стимулювати ігрову мотивацію і забезпечити реалізацію та взаємодію зазначених функцій гри, навчання іноземної мови у початковій школі повинно передбачати широкий діапазон ігрових вправ, цікавих для дітей з різним домінуючим типом діяльності. З огляду на типологічні розбіжності учнів, доцільно комбінувати різні види ігрових вправ, потенційно спроможних стимулювати мовленнєві та мовні дії дітей в ігровій формі, а саме:

рольові ігри;

пізнавально-художні дидактичні ігри. У дидактичній грі навчальні завдання виступають опосередковано, що забезпечує їх ефективність. Наприклад: «Послухай і намалюй. Прочитай і намалюй. Замалюй і розкажи».

рухливі дидактичні ігри з інтелектуальним навантаженням, наприклад: гра з м'ячем (вчитель дає завдання дитині бити об підлогу та рахувати на англійській мові);

гра-пантоміма, що ілюструє певні дії людей, тварин, які називає учитель, або учень;

ігри-драматизації змісту пісень, віршів, сюжетів тексту підручника, казки. Гра-драматизація дає можливість дітям засвоїти необхідні слова та вирази;

лексичні та граматичні ігри з елементами змагання побудовані на принципі «снігової грудки» (наприклад, гра «Хвальки»: похваліться) хто має більше гарних речей);

ігри-змагання між командами, окремими учнями, парами;

■ - ігри-конкурси: на найкращого читця, перекладача, диктора тощо;

інтелектуальні автентичні ігри за правилами, наприклад: «Bingo», «I spy»;

спокійні інтелектуальні ігри, наприклад: відгадування мовних загадок, чайнвордів, ребусів, математичних задач; вікторини, комп'ютерні ігри.

Мовленнєві здібності молодших школярів зумовлені розвитком психічних властивостей особистості, необхідних для вивчення іноземної мови, а саме - здатністю до імітації, якістю слухового самоконтролю; і обсягом слухової короткочасної пам'яті (лексичний запас учня); роботою оперативної пам'яті (вибір мовних засобів), ступенем розвинення уваги; здатністю до здогадки, мовленнєвою реакцією, умінням логічно послідовно викладати зміст прослуханого, прочитаного, побаченого; готовністю до творчої діяльності; культурою письма, читання, усного мовлення [3, 37].

Застосування гри для розвитку навичок усної іноземної мови - дуже тонкий і важливий захід. Не всяка гра (нехай навіть сама жвава і цікава) підходить для цієї мети. Тому вибір потрібної гри - одна з першорядних задач викладача іноземної мови. Цей вибір повинен проводитися з урахуванням цілеспрямованості її ускладнення і лексичного наповнення.

Гра - це особливо організоване заняття, яке потребує напруження емоційних і розумових сил. Гра завжди запускає прийняття - як вчити, що сказати? Бажання розв'язати ці запитання загострює розумову діяльність граючих. Для дітей гра - це, насамперед, захоплююча діяльність.

Досвід експериментальної роботи показує, що без ігрових закріплення в пам'яті дитини іноземної лексики відбувається менш ефективно і вимагає надмірної розумової напруги. Гра, введена в навчальний процес на заняттях з іноземної мови в якості одного з прийомів навчання, повинна бути цікавою, нескладною, жвавою, сприяти нагромадженню нового *мовного матеріалу* і закріпленню раніше отриманих знань. Для досягнення цієї мети викладачу, по-перше, варто раціонально дібрати ігри, і по-друге, розробляти методику проведення ігор з використанням різних варіантів.

Урок має бути насичений такими вправами й іграми, які дали б змогу чергувати види діяльності учнів. Організм дитини потребує рухів. Рухливі ігри на уроках англійської мови, підпорядковані загальному навчанню, допомагають розрядити обстановку на уроці, стимулюючи розумову активність учнів.

Гру на уроці англійської мови можна і треба застосовувати як під час вивчення нової теми, так і під час закріплення й перевірки знань молодших школярів.

Найсильнішим мотивуючим чинником є засоби навчання, що задовольняють потребу дітей в новизні матеріалу, який вивчається, і різноманітності виконуваних вправ. Використання різноманітних засобів навчання сприяє закріпленню мовних явищ у пам'яті, створенню більш стійких зорових і слухових образів, підтримці інтересу і активності дітей.

Отже, ігри сприяють виконанню важливих психолого-педагогічних та методичних завдань:

використання ігор на уроках англійської мови підвищує пізнавальну активність молодших школярів;

створюють психологічну готовність дітей до мовленнєвого спілкування;

забезпечують природну необхідність багаторазового повторення мовного матеріалу;

сприяють тренуванню дітей у відборі необхідного мовленнєвого варіанту, що є підготовкою до стимулювання спонтанності мови взагалі.

Література

- 1. Коломінова О.О.** Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови // Іноземні мови. - 2002. - № 2. - С. 34-37.
- 2. Моїссєва І.** «Я розмовляю так, що можу виграти» (Мовні ігри для дошкільників) // Іноземні мови в навчальних закладах. - 2005. - № 5(15). - С. 36-39.
- 3. Роман С.В., Коломінова О.О.** Психологічні умови навчання іноземної мови у початковій школі // Іноземні мови. - 2002. - № 1. - С. 35-38.